

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi pol. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 21.

V Ljubljani, 1. novembra 1880.

Tečaj XX.

Enciklika

sv. Očeta Leona XIII. do nadškofov in škofov vesoljnega katoliškega sveta.

Rimski papeži so v raznih časih in raznoterim narodom pošiljali oznanovalce sv. evangelija; svetima možema Cirilu in Metodu so oblast podelili, da naj apostolsko opravilo prevzameta pri slovanskih narodih. — Vse slovanske dežele od nekdanj nikoli niso nehale preslavljati Cirila in Metoda, tudi Cerkev ju je čislala; ona je mnogotero častila oba dokler sta živela, in od enega umerlih tudi koščič ni hotela pogrešati. — Zato je tudi že od leta 1863 slovanskim Bohemcem, Moravcem in Hervatom, ki so vsako leto 9. sušca praznik v čast ss. Cirilu in Metodu obhajali, po privoljenji Pija IX. bilo dopuščeno, ta god zanaprej 5. malega serpana obhajati in dnevnice v spomin ss. Cirila in Metoda opravljati. Ob času, ko je bil veliki Vatikanski cerkveni zbor, je prav veliko škofov prosilo apostolski sedež, naj bi se njuno obhajanje in stalni god na vso cerkev razširil. — Da pa se očitniše pokaže, kakšna sta moža, katera katoliškemu svetu za češčenje in obhajanje pred oči stavimo, ozrmo se nekoliko v zgodovino njunih dejanj.

„Ciril in Metod, prava brata, iz preimenitne Solunske rodovine rojena, sta se zgodaj podala v Carigrad, v glavnem mestu na Jutru viših véd se izučit. Iskra više zmožnosti, ktera je že takrat svetila v mladenčih, ni skrita ostala; oba namreč sta v kratkem prav dobro napredovala; naj bolj pa Ciril, ki je dosegel toliko pohvalo v učenosti, da je bil v posebno čast modrijan imenovan. Ne dolgo potem se je Metod poprijemal meniškega stanú, Ciril pa je bil vreden spoznan, da mu je cesarica Teodora na spodbudljaj patrijarha Ignacija izročila opravila v keršanski veri izučiti Kazare unkraj Kerzoneza, kteri so v Carigradu prosili zmožnih

verskih služabnikov. To opravilo je voljno sprejel. Podal se je toraj v Kerzon na Tavriškem, nekaj časa se učil domačinskega jezika ondotnega ljudstva, kakor nekteri pripovedujejo; in v tistem času je po veliki sreči našel svete ostanke papeža sv. Klemena I., ktere je lahko spoznal iz razširjenega izročila od prednikov in pa iz sidra, ker je bilo znano, da z njim je bil preserčni mučenec na povelje cesarja Trajana v morje pogreznjen in potem pokopan. Ko je imel ta predragi zaklad v rokah, je prehodil kazarske mesta in stanovanje; in potem ko so bili po njegovih nauk izurjeni in po Božjen razsvitljenji spodbujeni, jih je po zatertem mnogoterem neverstvu zedinil z Jezusom Kristusom. Kadar pa je bila nova keršanska občina prav dobro vstanovljena, je dal spomina vreden izgled zderžnosti in keršanske ljubezni, ker odbil je vse od domačinov ponudena darila, razun oprostjenja sužnjev, kteri so bili kristjani. Zdajci se je vesel vernil v Carigrad in umaknil se je on v samostan Polihron, v kterega se je bil podal že njegov brat.

V tem pride glas o srečnem vspehu med Kazari do Ratislava, moravskega kneza. Le-tá, spodbujen z izgledom Kazarov, obravnava s cesarjem Mihelom III. o tem, da pokliče nekoliko evangeljskih delavcev iz Carigrada, in kar je želel, je dosegel brez težave. Že s tolikimi deli preslavljenja krepost Cirila in Metoda in jasna njihova volja, bližnjemu pomagati, je storila, da sta ona bila odmenjena iti v Moravijo. Na potu skoz Bolgarijo, kjer se je bilo keršanstvo že začelo, na nobenem kraju nista opustila priložnosti, vero razširjati. V Moravsko pa, kjer so jima do državnih mej množice naproti germele, sta bila sprejeta z naj večo radovoljnostjo in veselo slovesnostjo. In brez pomuda sta se lotila, keršanski nauk vlivati v duše, in upanje jim k nebeškim dobrotam dvigati; to pa s toliko močjó, s tako delavno pridnostjo, da se je moravsko ljudstvo v ne dolgem času k Jezusu Kristusu obrnilo. K temu ni malo pomoglo znanje slovanskega jezika, ki si ga je Ciril pridobil bil poprej, in veliko je storilo sveto pismo obojne zaveze, ktero je bil prestavil v lastni ljudski jezik. Zato ves slovenski rod ima silo veliko zabvaliti možu, ker od njega je prejel ne le samo dobroto keršanske vere, ampak tudi družbinske olike; zakaj Ciril in Metod sta bila perva, ki sta iznašla tudi pismo, s ktero se slovanski jezik piše in znamnja, in iz tega vzroka se ona po pravici cénita začetnika tega jezika.

Iz tako daljnih in razločnih okrajin pa v drugič srečen glas naznani slavná djanja v Rim. — Papež Nikolaj I. verlima bratoma zapové v Rim popotvati, in brez pomude se napravljata, spolniti povelje; in ko romanje veselo nastopita, neseta seboj svetinje svetega Klemena. Na to naznanilo Hadrijan II., ki je bil nastopil na mesto umerlega Nikolaja, spremljen od duhovstva in ljudstva, skazovaje veliko čast, gre preslavnima gostoma napróti. Telo sv. Klemena, zdajci preslavljenó z velikimi čudeži,

se v slovesnem sprevedu nese v baziliko, ki je bila o Konštantinovem času zidana na tistem mestu, kjer je stala očetovska hiša nepremagljivega mučenika. Na to Ciril in Metod papežu v pričo duhovstva poročata o svoji apostolski službi, ktere sta sveto in marljivo opravljala. In ker sta delala nasproti vstanovam prednikov in svetim verskim šegam, ko sta v opravi službe božje rabila slovenski jezik, sta svojo reč zagovarjala s tako zanesljivimi in jasnimi razlogi, da so papež in vse duhovstvo možá pohvalili in poterdili. Potem sta oba po predlogi izrekla katoliške vere izpovedanje, in zaprisežena, da ostaneta v veri sv. Petra in Rimskih papežev, sta bila od Hadrijana samega imenovana in posvečena škofa, in mnogi njunih učencev so prejeli razne stopnje posvečevanj.

Bilo je pa v previdnost božji, da je Ciril v Rimu dokončal tečaj svojega življenja 14. svečana leta 869, zrel bolj v čednosti, kakor v starosti. Imel je očiten in preslaven pogreb, ravno kakor ga imajo rimski papeži, in položen je bil z naj večo častjo v grob, ktereга je bil papež Hadrijan sebi sozidal. Svetega trupla ranjcega rimsko ljudstvo ni dopustilo v Carigrad prenesti, akoravno je to želela in prosila preužaljena mati; neseno je bilo v cerkev sv. Klemenca in položen blizo njegovih koščic, ktere je Ciril sam toliko lét s spoštovanjem imel v varstvu. In ko so ga peljali skozi mesto med slovesnim psalmo-petjem, ne toliko v pogrebem kolikor v zmagoslovnem sprevedu, je bilo viditi, da rimsko ljudstvo nebeške slavnosti skazuje presvetemu možu.

Ko se je to spolnilo, se je Metod ko škof na povelje in z blagoslovom papeževim vernil k navadnim apostolskim opraviom in dolžnostim na Moravsko. V tej deželi je bil iz vse duše izgled čede, katoliški reči je služil od dné do dné z večo prizadevnostjo; nemirnim začetnikom novotarij se je serčno ustavljal, da bi ne pretresli katoliškega imena z nespametnimi menitvami; Svetopolka kneza, kteri je Ratislavu nasledoval, je v veri podučeval, in ko je dolžnost opustil, ga je opominjal, svaril, poslednjič ga s prepovedjo svetih skrivnost kaznoval. Iz teh vzrokov si je nakopal jezo ostudnega in nečistega nasilnika, od ktereга je bil pahnjen v pregnanstvo. Kadar je bil pa nekoliko pozneje zopet vstanovljen, je z opomini v pravi čas dosegel, da je knez boljše misli razodeval, in spoznal, da poprejšno navado mora z novim življenjem popraviti. To pa je res čudno, da je čujoča Metodova ljubezen, prestopivši moravske meje, kakor pri Cirilovem življenji Liburnijane in Serbe dosegla, tako zdaj Panonce pridobila, kterih poglavarja, Kocela po imenu, je v katoliški veri podučil in v dolžnosti ohranil; tako tudi Bulgare, ktere je z njih kraljem Bogorisom vred v keršanski veri poterdil; pa Dalmatince, s kterimi je nebeške darove delil in taistih deležne storil; in Korotane, med kterimi je veliko delal, da bi jih pripeljal k spoznanju in češenju pravega Boga".

(Konec prih.)